

บทสรุปผู้บริหาร

การประชุมเชิงปฏิบัติการตามโครงการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นต่อโครงการต่างๆ ตามภารกิจของเทศบาลนครเชียงใหม่ ภายใต้ชื่องาน “ช่วยกิด ช่วยกอย ฮักฮอย ฮีตเฮา” เพื่อเป็นการประชุมเสวนาและรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมของเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยจัดขึ้นเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 28 กรกฎาคม 2559 ณ ห้องสุพรรณินการ์ โรงแรมคุ้มภูคำ จังหวัดเชียงใหม่

กิจกรรมภายในงานประกอบด้วย

1. การบรรยายเรื่อง “มองหน้า แลหลัง เชียงใหม่ นครแห่งชีวิตและวัฒนธรรม”
โดย อาจารย์วิลักษณ์ ศรีป่าซาง ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น สรุปสาระสำคัญจากการบรรยายคือ

- จังหวัดเชียงใหม่ และดินแดนล้านนา นั้นกินอาณาเขตครอบคลุมที่กว้าง บริบทของแต่ละพื้นที่อาจมีความต่างกันบ้างเล็กน้อย การนำเสนอในเชิงวัฒนธรรม จึงเป็นการนำเสนอความเชื่อ และจารีตปฏิบัติ ที่เกิดขึ้นจากอดีตสู่ปัจจุบัน ความแตกต่างของยุคและสมัย จึงเกิดความผิดเพี้ยนตามแต่ละกรณี

- การจัดกิจกรรมในการดำเนินการที่ผ่านมาแม้จะมีการประสานความร่วมมือ ของหน่วยงานที่กำกับ แต่ยังไม่มีการร่วมมือกันอย่างจริงจังโดยเฉพาะด้านวัฒนธรรม จึงทำให้เกิดปัญหา เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมใดๆ แล้วจะมีการติดขัด ทั้งจากหน่วยงาน ผู้รู้ ผู้สนใจ และมักเกิดกรณีพิพาทหรือความไม่พอใจ กลายเป็นปัญหาส่งผลกระทบทำให้ ไม่มีใครอยากเข้ามาดำเนินการ นอกจากนี้ผู้ดำเนินการบางกิจกรรมไม่มีความรู้เพียงพอในเชิงวัฒนธรรม เมื่อดำเนินการไปแล้ว จึงเกิดปัญหาเรื่องความไม่เหมาะสม

- กระแสการจัดกิจกรรมเทศกาลงานประเพณีสำคัญ จังหวัดเชียงใหม่โดยการดำเนินการของเทศบาลนครเชียงใหม่ ยังได้รับการยอมรับทั้งจากนักท่องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่น แต่ปัญหาที่มักเกิดขึ้นคือ การคงไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิม ทำให้มนต์เสน่ห์บางส่วนหายไป นอกจากนี้กิจกรรมที่ภาคประชาชนจะมีส่วนร่วมนั้นมีน้อย

- การดำเนินการของภาคธุรกิจ ที่เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อประชาสัมพันธ์ธุรกิจผ่าน กิจกรรมในงานเทศกาลและงานประเพณี มีส่วนส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของกิจกรรม ดังนั้นการควบคุม หรือกำหนดขอบเขตที่เหมาะสม จึงเป็นปัจจัยสำคัญ และควรหาจุดร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคธุรกิจ

- แหล่งท่องเที่ยวตามเทศกาล และงานประเพณี ในเขตจังหวัดใกล้เคียงเริ่มมีปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของเทศกาลและงานประเพณี เช่น งานดอกไม้บ้านเชียงราย มีการนำมาเปรียบเทียบกับงานบุปผชาติเชียงใหม่ หรืองานสลุงหลวงลำปาง เปรียบเทียบกับงานประเพณีสงกรานต์เชียงใหม่

- กระแสแห่งอนาคต การจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม กลับสวนทางกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ นั่นก็คือ การโยกย้ายอดีตที่มีรากเหง้า การจัดกิจกรรมที่รักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมและประเพณีที่คุณค่าแก่การรักษา และสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ภาคประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ

2. การนำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็นภาคประชาชน (กลุ่มประชากรตัวอย่าง ผ่านระบบ online) ต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เทศกาล งานประเพณี ของเทศบาลนครเชียงใหม่โดย อ.ธนกร สมฤทธิ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดและการวิจัยการตลาด สรุปได้ดังนี้

- 9 จุดเด่นของจังหวัดเชียงใหม่ ในมุมมองของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและความงาม อาหารและวัฒนธรรมการกินผลิตภัณฑ์หัตถกรรม/OTOP การจัดกิจกรรมงานแต่งงานและฮันนีมูน กีฬาออฟฟี่ พื้นที่ชุมชนท้องถิ่นที่มีกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต กลุ่มสินค้าท่องเที่ยวตามกระแส

- ผลสำรวจความคิดเห็น เทศกาลงานประเพณี ที่ทำให้นักถึงเชียงใหม่มากที่สุด ได้แก่

1. ประเพณีสงกรานต์ 42%
2. ประเพณียี่เป็ง 31%
3. งานใส่ขันดอกอินทขิล 18%
4. งานมหกรรมแสดงสินค้า Lanna Expo 9%

- ผลสำรวจความคิดเห็นสิ่งที่ประทับใจ จังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด

1. ผู้คนอัธยาศัยไมตรี 37%
2. วัฒนธรรม ประเพณี 24%
3. อาหารและแหล่งช้อปปิ้ง 18%
4. สถานที่ท่องเที่ยว 10%

3. การเสวนาเรื่อง “ช่วยกิด ช่วยกอย ฮักฮอย ฮีตเฮฮา” โดยผู้ร่วมรายการเสวนา ประกอบด้วย คุณอินสม ปัญญาโสภา ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีผลงานดีเด่นในด้านการสื่อสารมวลชน คุณวิสูตร บัวชุม ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ อาจารย์วิลักษณ์ ศรีป่าซาง ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น โดยมีอาจารย์ธนกร สมฤทธิ์ เป็นผู้ดำเนินรายการ สรุปประเด็นสำคัญภาพรวมการเสวนา

- การจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมในปัจจุบัน ควรหาจุดร่วมกันของคนยุคเก่าวัฒนธรรมในอดีต และคนรุ่นใหม่ในยุคที่วัฒนธรรมมีการผสมผสานเช่นในปัจจุบัน โดยดูความเหมาะสม ไม่มากจนเกินงามที่รับไม่ได้ ต่อยอดส่งเสริมและพัฒนา พร้อมกับรักษาให้อยู่คู่เชียงใหม่ อีกทั้งคนในยุคปัจจุบันสามารถสืบทอดต่อไปได้ และที่สำคัญการคัดเลือกหน่วยงานภาคเอกชนมาดำเนินการ ก็ให้ความสำคัญเลือกคนที่มีความรู้ ความสามารถมาดำเนินการ ควรมีการตั้งกรรมการ หรือคณะที่ปรึกษาไว้คอยกำกับ และเมื่อตั้งแล้วการดำเนินการใดๆ ก็ควรจะให้คณะกรรมการ หรือคณะที่ปรึกษาได้รับทราบ พร้อมทั้งดำเนินการตามที่ได้รับเสนอแนะด้วย

- การมีหน่วยงานจัดการองค์ความรู้ และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรม ที่ถูกต้องเหมาะสม และให้ความสำคัญต่อการสืบทอดองค์ความรู้

- การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมของเทศบาลนครเชียงใหม่ ในปัจจุบันยังได้รับการสนองและได้รับความสนใจเป็นอย่างดี จังหวัดเชียงใหม่เรื่องวัฒนธรรม และประเพณี ยังคงเป็นสินค้าด้านการท่องเที่ยวที่ขายได้ แต่สิ่งสำคัญคือ การจะอย่างไร ให้การส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมของเทศบาลนครเชียงใหม่ สามารถรักษารูปแบบกิจกรรม ที่คงเสน่ห์และเป็นเอกลักษณ์ของตัวเองไว้ได้มากที่สุด คือสิ่งสำคัญ ที่ต้องเร่งวางแผน

- การดำเนินการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการจัดกิจกรรมควรมีการวางแผนและกำหนดไว้แต่เนิ่น ๆ ไม่ควรเร่งทำเมื่อใกล้เวลา เพราะจะทำให้ได้งานออกมาไม่ดีเท่าที่ควร ความร่วมมือก็จะน้อย ความพร้อมของหน่วยงานต่างๆ ก็จะน้อยตามไปด้วย

- การสร้างแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตามวิถี แหล่งใหม่ ภายในเขตเทศบาลเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และหาทิศทางดำเนินการ เช่น การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำ ในคลองแม่ข่า ในแม่น้ำปิง หรือ พิพิธภัณฑ์มีชีวิตกำแพงดินแหล่งเรณูในอดีต เป็นต้น

- การรักษาความยิ่งใหญ่ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมของเทศบาลนครเชียงใหม่ ควรเป็นสิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องหันมาให้ความสำคัญ เพราะในมุมมองของการจัดงานมีขนาดเล็กลงเรื่อยๆ เสน่ห์และความยิ่งใหญ่ของการจัดงานมีน้อยลง การสร้างให้เป็นจุดขายระดับโลก การจัดงานต้องสอดคล้องกับภาพลักษณ์และการส่งเสริมวัฒนธรรม ที่ถูกต้องด้วย

- การสืบทอดรูปแบบและประเพณีวัฒนธรรม เปรียบเทียบกับประเทศญี่ปุ่น ที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ไว้ได้นั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากพฤติกรรมและรูปแบบทางสังคมของคนในชาติ ดังนั้นการให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชน คือความสำคัญที่จะสามารถรักษา วัฒนธรรมประเพณี จารีต และวิถีความเชื่อสืบไปได้อย่างเหมาะสม

4. การจัดกิจกรรมกลุ่มรับฟังความคิดเห็น แบบการแบ่งกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เทศกาล งานประเพณีของเทศบาลนครเชียงใหม่ สรุปรายการดำเนินการและความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

- การแบ่งกิจกรรมส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมของเทศบาลนครเชียงใหม่ แบ่งเป็นกลุ่มกิจกรรมเพื่อรับฟังความคิดเห็น เป็น 5 กิจกรรมดังนี้

1. ประเพณีที่เป็นจุดเด่นสำคัญ ของจังหวัดเชียงใหม่ อาทิ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณียี่เป็งเชียงใหม่ เป็นต้น
2. ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา
3. กิจกรรมวันสำคัญประจำปี เช่น กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมเคาท์ดาวน์ตรุษจีน เป็นต้น

4. กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว

5. กิจกรรมส่งเสริมอื่นๆ ตามนโยบายภาครัฐ

- ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมของเทศบาลนครเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมระดมความคิดเห็น มีข้อคิดเห็นต่อ กิจกรรมตามข้อที่ 1 และ 2 มากที่สุด ส่วนกิจกรรมตามข้อ 3 – 5 เห็นว่าการดำเนินการเป็นกิจกรรมตามวาระ และการดำเนินกิจกรรมตามนโยบาย ที่สามารถเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา

- ความคิดเห็นภาพรวมต่อ ประเพณีที่เป็นจุดเด่นสำคัญ ของจังหวัดเชียงใหม่ และประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ในประเด็นที่อยากให้คงไว้ รักษาไว้

1. การรักษาไว้ซึ่งรูปแบบกิจกรรมดั้งเดิม ที่ควรสืบทอดและรักษาไว้ให้มีเอกลักษณ์ดั้งเดิม รวมถึงการสร้างความรู้ ความเข้าใจต่อประเพณีที่ถูกต้องทั้งแก่คนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว

ประเพณีสงกรานต์

- การสรงน้ำพระ

- การรดน้ำดำหัวผู้หลักผู้ใหญ่ในประเพณีสงกรานต์

- ขบวนแห่ในกิจกรรมดำหัวผู้ว่าราชการจังหวัด

- การตาดูง แห่ไม้ค้ำ และกิจกรรมการขนทรายเข้าวัด(แบบดั้งเดิม)

- การส่งเคราะห์บ้าน หรือการสืบชะตา
- การทำขนม/อาหารไปวัด
- การประกวดเครื่องสักการะล้านนา
- การทำบุญที่วัด (แบบดั้งเดิม)
- ขบวนแห่สงกรานต์สำคัญในจังหวัดเชียงใหม่
- การแต่งกายชุดล้านนา

ประเพณีเป็ง

- การจัดขบวนแห่กระทงแบบดั้งเดิม
- การทำซุ้มประตูป่า
- การทำกระทงใบตอง

2. สิ่งที่ต้องดำเนินการปรับปรุง

ประเพณีสงกรานต์

- ความสะอาดของน้ำคูเมือง
- การดูแลความปลอดภัย
- การสาดน้ำที่รุนแรง
- การแต่งกายที่ล่อแหลม
- การจำหน่ายสุราและของมีนเมา

ประเพณีเป็ง

- การจุดประทัด
- การปล่อยโคมลอย
- การจัดการขบวนกระทง
- การใช้กระทงเล็กจากโฟม
- ปัญหาเด็กเก็บกระทงในน้ำ
- วิธีการกำจัดขยะภายหลังเสร็จสิ้นงาน

3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

- การวางแผนจัดกิจกรรม ควรดำเนินการโดยการตั้งคณะกรรมการประเพณีเมืองเชียงใหม่ โดยมีองค์ประกอบ ของหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบโดยตรง หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษาที่มีองค์ความรู้ ประชาชนทางประเพณีและวัฒนธรรม หน่วยงานด้านสื่อสารมวลชน หน่วยงานด้านการตรวจสอบ ผู้แทน/ผู้นำชุมชน ตัวแทนนักเรียน/นักศึกษา กำหนดรูปแบบและแนวทางการจัดกิจกรรม เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางและทิศทางการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณี ก่อนที่จะมอบหมายให้ ภาคเอกชน หรือหน่วยงานใด เข้ามารับผิดชอบดำเนินการ

- จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ที่ถูกต้อง และแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอย่างต่อเนื่อง แก่ประชาชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว

- จัดกิจกรรมส่งเสริมจิตสำนึกให้เกิดความหวงแหนและร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันเกิดจากความเข้าใจที่แท้จริง และดำเนินการต่อเนื่อง

- ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้ที่ผ่านมามักจะเป็นการดำเนินการของคนกลุ่มหนึ่ง เช่น บริษัทรับจ้างจัดงาน ควรสร้างเงื่อนงำที่ชุมชนควรจะมีส่วนร่วมได้ เช่น สามารถเริ่มต้นจากรถขบวนบุปผาชาติ มีการออกแบบและเปิดพื้นที่ให้ประชาชนมาร่วมตั้งเริ่ม และมีส่วนร่วมในการตกแต่ง ร่วมเห็นการดำเนินการ เป็นต้น มากกว่าการจ้างทำ เพราะที่ผ่านมามีประชาชนคนเชียงใหม่เป็นเพียงผู้ชม ไม่ต่างอะไรกับนักท่องเที่ยว หรือกรณีประเพณียี่เป็ง ลอยกระทงเชียงใหม่ อาจเปิดพื้นที่กลางให้ประชาชนมาร่วมกันทำกระทงใบตองร่วมกัน ทำโคม ทำวงประทีป ร่วมกันนอกเหนือจากการเป็นแค่ผู้ชม

- ส่งเสริมและสร้างกระแสอย่างจริงจังให้ทั้งเมืองร่วมกันแต่งกายล้านนา และมีช่องทางประชาสัมพันธ์การแต่งกายแบบล้านนาที่เหมาะสม ลดการแต่งกายด้วยเสื้อลายดอก ซึ่งไม่ใช่วัฒนธรรมล้านนา

- มอบรางวัลให้กับหน่วยงานที่ร่วมกิจกรรมอย่างถูกต้องตามจารีตประเพณี และมีความเหมาะสม

- สร้างทางเลือกให้กับผู้ร่วมกิจกรรมตามประเพณีและนักท่องเที่ยว เช่น กรณีการไม่ให้ปล่อยโคม ก็ต้องสร้างกิจกรรมอื่นให้ได้มีส่วนร่วม เช่น การจุดดวงประทีป เป็นต้น

- ส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา และรณรงค์แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม ให้ข้อมูลและความรู้ ความเข้าใจในเรื่องศาสนา ที่สอดคล้องกับประเพณีนั้น ๆ มากขึ้น

- สร้างกิจกรรมรณรงค์ และดำเนินการต่อเนื่องให้ประชาชนและนักท่องเที่ยว ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการรักษาสภาพแวดล้อมของเมือง และเก็บทำความสะอาดภายหลังกิจกรรมแล้วเสร็จ เช่น ภาชนะประเพณียี่เป็ง เชิญชวนร่วมกิจกรรมเก็บขยะทางน้ำหรือ ทำความสะอาดคูเมืองและรอบเมือง ภายหลังประเพณีสงกรานต์ เป็นการสร้างจิตสำนึกและภาพลักษณ์ที่ดีต่อเมืองเชียงใหม่

- ลดการใช้บริษัทรับจ้างจัดงาน ในบางงานที่ไม่จำเป็น และให้ภาคชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการมากยิ่งขึ้น

- การจัดการระบบการจราจรในระหว่างการจัดกิจกรรมที่เคร่งครัด

4. กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีอื่นๆ ที่เสนอแนะเพิ่มเติม

- รื้อฟื้นประเพณีการแข่งขันเรือในลำน้ำปิง

- จัดกิจกรรมปั่นจักรยานเยี่ยมบ้าน ย่านชุมชน เมืองเก่า

- การประกวดต้นไม้ใหญ่ และการประกวดการอนุรักษ์บ้านเก่า (รวมถึงจัดหาทุนในการเก็บรักษาไว้)

- ส่งเสริมการเดินทางรอบเมือง ด้วยจักรยานและการเดิน

5. กิจกรรมนำร่องเพื่อ การจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมของเทศบาลนครเชียงใหม่

- กิจกรรมนำร่อง “ขบวนสงฆ์น้ำพระ ประจำปี 2560” ในงานประเพณีสงกรานต์ โดยขอความร่วมมือขบวนที่จะเข้าร่วม ทุกขบวนให้ใช้สะหรีียงแบก หรือรถลากจูง แทนการใช้รถยนต์ในการแห่พระพุทธรูป พร้อมทั้งขอความร่วมมืองดให้มีบุคคลอยู่บนสะหรีียง หรือบนรถ เพื่อความสวยงาม และมีภาพลักษณ์ที่สวยงาม รักษารูปแบบดั้งเดิมไว้ เพื่อไม่ให้เกิดภาพที่ไม่สวยงามไม่เหมาะสม